

Державна служба статистики України

СХВАЛЕНО

Рішення Комісії з питань
удосконалення методології
та звітної документації
(протокол від 20.11.2015 № 13)

**СТАНДАРТНИЙ ЗВІТ З ЯКОСТІ
ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ
"ПЛОЩІ, ВАЛОВІ ЗБОРИ ТА УРОЖАЙНІСТЬ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР, ПЛОДІВ,
ЯГІД І ВИНОГРАДУ"
1-2.03.07.03**

електронна пошта: G.Kniazuk@ukrstat.gov.ua
телефон: (044) 287-25-22
керівник ДСС: Князик Г.С.

Київ – 2015

Зміст

	Стор.
1. Вступ.....	3
2. Компоненти якості державного статистичного спостереження.....	6
2.1. Відповідність.....	6
2.2. Точність.....	7
2.3. Своєчасність та пунктуальність.....	13
2.4. Доступність та зрозумілість.....	15
2.5. Послідовність та зіставність.....	16
2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів.....	17
2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів.....	18
2.8. Конфіденційність, прозорість та захист.....	19
3. Заключна частина.....	20

1. Вступ

Стандартний звіт з якості державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду (далі – Звіт) підготовлено з метою інформування користувачів стосовно основних критеріїв та індикаторів якості результатів державного статистичного спостереження. Звіт містить загальну інформацію, яка не залежить від результатів за конкретний період державного статистичного спостереження, а визначена чинною методологією, процедурами обробки даних тощо. Звіт підготовлено вперше та розміщено на офіційному веб-сайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua).

Наведені компоненти якості, такі як відповідність, точність, своєчасність та пунктуальність, доступність та зрозумілість, послідовність та зіставність, ефективність, конфіденційність, неупередженість і об'єктивність, відповідають принципам загального управління органів державної статистики, принципам здійснення статистичних процесів та виробництва статистичної продукції, які визначено Принципами діяльності органів державної статистики, затверджених наказом Держкомстату від 14 червня 2010 року № 216.

За радянських часів спостереження за ходом сівби ярих культур, збиранням врожаю, сівбою озимих культур та оранкою на зяб за формами № 3-сг і № 7-сг здійснювалось зі щотижневою періодичністю; підсумками сівби сільськогосподарських культур під урожай звітного року – за формою № 4-сг (річна); збором врожаю сільськогосподарських культур на всіх землях – за формою № 29-сг (річна). Також протягом окремих років проводились спостереження щодо вирощування сільськогосподарських культур на зрошуваних та осушених землях. При цьому спостереженням охоплювались тільки сільськогосподарські підприємства – юридичні особи, незалежно від розміру.

На виконання Указу Президента України від 3 грудня 1999 року № 1529 "Про невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектора економіки" та відповідно до положень спільного наказу Держкомстату, Мінагрополітики та Держкомзему від 26 квітня 2000 року № 127/53/48 "Про удосконалення системи статистичного обліку в сільському господарстві України" у статистиці рослинництва було:

змінено періодичність подання сільськогосподарськими підприємствами статистичної звітності за формами № 3-сг і № 7-сг з тижневої на місячну, які з 2009 року були інтегровані у форму № 37-сг (місячна);

неодноразово переглянуто склад та інформаційне наповнення показників форм з метою зменшення навантаження на респондентів;

запроваджено нові методологічні й організаційні підходи до збору та обробки інформації, насамперед у частині охоплення щомісячними спостереженнями великих і середніх сільськогосподарських підприємств, які займаються виробництвом продукції рослинництва, проведення розрахунків площ і валових зборів сільськогосподарських культур у господарствах населення та

малих сільськогосподарських підприємствах.

Збереження єдиної методології визначення основних показників спостереження за умови проведення вищевказаних змін забезпечує співставну динаміку показників щодо площ сільськогосподарських культур, садів і виноградників, обсягів виробництва продукції рослинництва за значний період часу.

Метою проведення державного статистичного спостереження є отримання якісної статистичної інформації, що характеризує посівні та зібрані площі сільськогосподарських культур, зібрані площі багаторічних насаджень, обсяги виробництва та врожайність сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень.

Статистичне спостереження створене для вирішення таких завдань:
об'єктивне відображення основних тенденцій у рослинництві;
забезпечення повноти, достовірності та комплексності інформації щодо площ, валових зборів та врожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду;

упровадження системного підходу до організації статистичних робіт: від розробки методології та статистичного інструментарію до забезпечення збирання, обробки, аналізу й поширення даних;

забезпечення інформаційних потреб при розрахунку індексу виробництва продукції рослинництва та сільськогосподарської продукції в цілому, розрахунку фондів споживання основних видів продукції рослинництва та рівня їхнього споживання однією особою, наповнення Реєстру статистичних одиниць (РСО) та Реєстру статистичних одиниць у сільському господарстві, мисливстві, лісовому і рибному господарстві – Реєстру "АГРО";

забезпечення порівнянності даних для проведення міжнародних зіставлень;
інформаційне забезпечення органів державної влади та управління для прийняття ними рішень щодо розвитку рослинництва;

забезпечення інформаційними матеріалами користувачів статистичної інформації;

вирішення інших завдань, задекларованих законодавством України.

Державне статистичне спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду відповідно до Довідника розділів статистики відноситься до розділу 2.03 "Економічна діяльність" за тематикою статистичного виробництва 2.03.07 "Сільське, лісове та рибне господарство".

Нормативно-правовою основою проведення державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду є Закон України "Про державну статистику", Указ Президента України від 3 березня 2006 року № 187 "Про заходи щодо розвитку зрошуваного землеробства в Україні", розпорядження Кабінету

Міністрів України від 20 березня 2013 року № 145-р "Про схвалення Стратегії розвитку державної статистики на період до 2017 року", щорічні плани державних статистичних спостережень.

Узагальнену статистичну інформацію за результатами державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду оприлюднюють на державному рівні:

в експрес-випусках: "Підсумки збору врожаю основних сільськогосподарських культур, плодів, ягід та винограду у 20__ році (попередні дані)", "Посівні площі озимих культур під урожай 20__ року", "Посівні площі ярих культур станом на 1 "____" 20__ року", "Стан сільського господарства України", "Валова продукція сільського господарства України за 20__ рік";

у статистичних бюлетенях: "Збір врожаю сільськогосподарських культур, плодів, ягід та винограду в регіонах України за 20__ рік", "Посівні площі сільськогосподарських культур під урожай 20__ року", "Збирання врожаю сільськогосподарських культур та проведення інших польових робіт станом на 1 "____" 20__ року", "Соціально-економічний розвиток України", "Статистичний бюлетень № 1";

у статистичних збірниках: "Україна в цифрах", "Україна", "Регіони України", "Статистичний щорічник України", "Рослинництво України", "Сільське господарство України", "Баланси та споживання основних продуктів харчування населенням України", "Довкілля України";

в економічних доповідях: "Про соціально-економічне становище України", "Сільське господарство України у 20__ році";

на офіційному веб-сайті Держстату: у розділі "Статистична інформація", підрозділах "Економічна статистика" / "Економічна діяльність" / "Сільське, лісове та рибне господарство" та "Багатогалузева статистична інформація" / "Регіональна статистика" / "Соціально-економічне становище регіонів";

у засобах масової інформації.

Для поширення статистичної інформації за результатами державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду територіальні органи державної статистики мають власні веб-сайти з відповідними деталізованими регіональними даними.

У рамках співпраці з міжнародними організаціями показники щодо посівних і зібраних площ сільськогосподарських культур (за видами), площ садів і виноградників та обсягів виробництва основних видів продукції рослинництва на постійній основі надаються Офіційному бюро статистики Європейського Союзу (Євростат), Продовольчій та сільськогосподарській організації (ФАО) ООН, за окремими запитами – посольствам, представництвам та місіям іноземних держав в Україні, іноземним установам, організаціям та іншим користувачам.

2. Компоненти якості державного статистичного спостереження

2.1. Відповідність

Відповідність – це ступінь, з яким результати державних статистичних спостережень задовольняють поточним та потенційним потребам користувачів.

Основними статистичними показниками державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду є показники, які характеризують посівні площі за видами сільськогосподарських культур на всіх/меліорованих землях; зібрані площі за видами сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень на всіх/меліорованих землях; валові збори за видами сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду на всіх/меліорованих землях; урожайність за видами сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду на всіх/меліорованих землях; вирощування посадкового матеріалу та квітково-декоративних культур; площу сільськогосподарських угідь; площі посіву озимих культур під урожай наступного року.

Показники державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду враховують вимоги європейських стандартів, зокрема:

Регламенту Ради (ЄЕС) № 837/90 від 26 березня 1990 року, Регламенту Європарламенту та Ради Міністрів Європейського Союзу (ЄС) № 543/2009 від 18 червня 2009 щодо статистичного обліку виробництва зернових культур;

Регламентів Ради (ЄЕС) № 959/93 від 5 квітня 1993 року, № 296/2003 від 17 лютого 2003 року, Регламенту Європарламенту та Ради Міністрів Європейського Союзу (ЄС) № 543/2009 від 18 червня 2009 року щодо статистичного обліку виробництва сільськогосподарських культур, окрім зернових;

Регламенту Ради (ЄЕС) № 357/79 від 5 лютого 1979 року, Регламенту Ради (ЄС) № 2329/98 від 22 жовтня 1998 року, Рішень Комісії (ЄЕС) № 991/79/ЄЕС від 17 травня 1979 року, № 80/763/ЄЕС і № 80/764/ЄЕС від 8 липня 1980 року щодо статистичного обліку площ під виноградниками;

Регламенту Європарламенту та Ради (ЄС) № 2001/109/ЄС від 19 грудня 2000 року, Рішення Комісії (ЄЕС) № 2008/690/ЄС від 4 серпня 2008 року щодо статистичного обліку площ під плодовими деревами.

Одиницею державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду (статистичною одиницею) є місцева одиниця за видом економічної діяльності.

Респондентом (звітною (обліковою) одиницею) цього державного статистичного спостереження є юридичні особи, відокремлені підрозділи юридичних осіб, які займаються вирощуванням продукції рослинництва.

Статистичну інформацію, отриману за результатами державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду, узагальнюють за територією здійснення діяльності одиниці спостереження, тобто за місцем знаходження земельних ділянок, та групують відповідно до чинних національних і статистичних класифікаторів, а саме: Класифікатора об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ), Статистичного класифікатора організаційних форм суб'єктів економіки (СКОФ), Номенклатури продукції сільського господарства (НПСГ), затвердженої наказом Держстату від 15 жовтня 2014 року № 300, яка характеризує перелік видів сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду.

На підставі СКОФ формують угруповання сільськогосподарських підприємств за організаційними формами суб'єктів економіки (державні підприємства, недержавні підприємства, у т.ч. фермерські господарства). За географічним охопленням згідно з КОАТУУ розробку спостереження здійснюють за районами, містами, областями (м. Київ уключається у Київську область).

Для забезпечення потреб користувачів за результатами розробки даних державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду формують також динамічні ряди основних показників, які є одними із найдовших у статистиці сільського господарства. У цілому по країні валові збори основних сільськогосподарських культур спостерігають з 1913 року, посівні площі та врожайність основних видів сільськогосподарських культур – з 1940 року. За регіонами динаміка повного переліку показників наявна з 1990 року (раніше – тільки за основними показниками).

Базовим періодом державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду є рік, попередній звітному.

2.2. Точність

Точність – це ступінь наближеності розрахунків до дійсних значень.

Статистичний облік площ, валових зборів та врожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду здійснюють за місцем знаходження сільськогосподарських ресурсів (сільськогосподарських угідь), а не за місцем реєстрації господарюючого суб'єкта, тобто, якщо юридична особа має у своєму складі відокремлені підрозділи, які розташовані в різних адміністративно-територіальних одиницях, то відокремлені підрозділи подають форми звітності

відповідним органам державної статистики за місцем здійснення своєї виробничої діяльності.

Порядок здійснення державного статистичного спостереження регламентують такі методологічні документи:

Методологічні положення з організації державних статистичних спостережень зі статистики рослинництва (наказ Держкомстату від 11 квітня 2011 року № 88, із змінами), які визначають методологічні аспекти проведення спостереження, поняття сільськогосподарського підприємства, яке займається виробництвом продукції рослинництва, його розміру (велике, середнє, мале), критерії та підходи до формування сукупностей одиниць;

Методика проведення розрахунків основних статистичних показників виробництва продукції рослинництва (наказ Держстату від 25 листопада 2014 року № 363), яка визначає основні підходи, методи та джерела інформації, які застосовують при проведенні розрахунків, порядок формування річних і поточних показників.

Державне статистичне спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду органи державної статистики здійснюють за формами:

№ 4-сг (річна) "Посівні площі сільськогосподарських культур під урожай 20__ року" на підставі Інструкції щодо заповнення, затвердженої наказом Держкомстату від 27.08.2008 № 296 (zareєстрована в Міністерстві юстиції України 22.09.2008 за № 881/15572) зі змінами, затвердженими наказом Держкомстату від 11.04.2011 № 87, zareєстрованим у Міністерстві юстиції України 29.04.2011 за № 535/19273, та Роз'яснень від 31 травня 2013 року № 18.1-12/4;

№ 37-сг (місячна) "Сівба та збирання врожаю сільськогосподарських культур, проведення інших польових робіт на "__" ____ 20__ року" на підставі Інструкції щодо заповнення, затвердженої наказом Держкомстату від 27.08.2008 № 296 (zareєстрована в Міністерстві юстиції України 22.09.2008 за № 884/15575) зі змінами, затвердженими наказом Держкомстату від 11.04.2011 № 87, zareєстрованим у Міністерстві юстиції України 29.04.2011 за № 537/19275);

№ 29-сг (річна) "Підсумки збору врожаю сільськогосподарських культур, плодів, ягід та винограду на 1 грудня 20__ року" та № 29-сг (меліорація) (річна) "Збір врожаю сільськогосподарських культур на 1 грудня 20__ року з политих зрошуваних земель, з осушених земель" на підставі Інструкції щодо заповнення, затвердженої наказом Держкомстату від 27.08.2008 № 296 (zareєстрована в Міністерстві юстиції України 22.09.2008 за № 883/15574) зі змінами, затвердженими наказом Держкомстату від 11.04.2011 № 87, zareєстрованим у Міністерстві юстиції України 29.04.2011 за № 536/19274), та Роз'яснень від 31 травня 2013 року № 18.1-12/5.

Вищезазначені методологічні документи та звітно-статистична документація розміщена на офіційному веб-сайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua).

Для проведення державного статистичного спостереження визначено дві основні категорії аграрних товаровиробників і відповідно два джерела статистичної інформації: юридичні особи – сільськогосподарські підприємства, які займаються виробництвом продукції рослинництва (у т.ч. фермерські господарства) та фізичні особи – господарства населення (домогосподарства). У господарствах населення враховують також фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності, які провадять свою діяльність у галузі рослинництва без створення юридичної особи.

Поняття сільськогосподарських підприємств, які займаються виробництвом продукції рослинництва, їхнього розміру та порядку подання ними форм державного статистичного спостереження визначено Методологічними положеннями з організації державних статистичних спостережень зі статистики рослинництва. Цим же документом визначено порядок проведення робіт з формування і актуалізації сукупностей за формами № 4-сг (річна), № 37-сг (місячна) та № 29-сг (річна).

Фактичний список респондентів за формою № 4-сг (річна) за звітний рік є основою для проведення органами державної статистики вибіркового обстеження врожайності сільськогосподарських культур у малих сільськогосподарських підприємствах, яке проводять з метою отримання даних про врожайність і темпи збирання основних сільськогосподарських культур для інформаційного забезпечення проведення розрахунків валових зборів, зібраних площ та врожайності сільськогосподарських культур у всіх сільськогосподарських підприємствах. Детально організацію робіт, порядок визначення обсягу та формування вибіркової сукупності, проведення розповсюдження результатів цього вибіркового обстеження на генеральну сукупність малих сільськогосподарських підприємств, оцінку якості його результатів викладено в Методиці проведення розрахунків основних статистичних показників виробництва продукції рослинництва.

Характеристики окремих результатів вибіркового обстеження за 2014 рік наведено у таблиці 2.2.1:

Таблиця 2.2.1

Загальні підсумки вибіркового обстеження врожайності сільськогосподарських культур у малих сільськогосподарських підприємствах за 2014 рік

	Кількість малих підприємств		Урожайність, ц з 1 га			
	обстежених	у % до загальної кількості	в обстежених малих підприємствах	у малих підприємствах за ф.№ 29-сг (річна)	відхилення	
					(+,-)	у %
Пшениця озима	2460	8,4	29,7	28,8	-0,9	-3,0
Кукурудза на зерно	1293	4,4	41,8	39,1	-2,7	-6,5
Соняшник на зерно	1593	5,4	14,2	12,9	-1,3	-9,2

Основними елементами статистичної інформаційної бази для проведення розрахунків по господарствах населення є тематичні сільськогосподарські переписи та вибіркові обстеження сільськогосподарської діяльності домогосподарств у сільській місцевості.

По домогосподарствах, які розташовані в міських населених пунктах, розміри площ та обсяги виробництва сільськогосподарських культур визначають розрахунково на підставі інформації періодичних переписів площ (з урахуванням динамічних і структурних змін, які відбуваються в аналогічних показниках у сільській місцевості). Останній раз суцільний перепис багаторічних насаджень органи державної статистики провели у 1998 році, 20% обстеження посівних площ сільськогосподарських культур – у 2003 році.

Вибіркове обстеження сільськогосподарської діяльності домогосподарств у сільській місцевості запроваджено на постійній основі з вересня 2000 року. Характеристики надійності обстеження сільськогосподарської діяльності домогосподарств у сільській місцевості для оцінки значення показника "Площа землі домогосподарств" наведено в таблиці 2.2.2:

Таблиця 2.2.2

**Характеристика якості оцінки значення показника
"Площа землі домогосподарств" за 2014 рік**

	Площа землі домогосподарств, тис.га	Гранична похибка вибірки, тис.га	Відносна стандартна похибка вибірки, %	Категорія надійності показника
Україна	5705,3	114,6	1,03	A
Вінницька	261,6	21,2	4,14	A
Волинська	295,6	11,1	1,92	A
Дніпропетровська	338,6	98,2	14,80	B
Донецька	232,1	38,6	8,49	B
Житомирська	188,6	16,1	4,34	A
Закарпатська	213,4	15,3	3,66	A
Запорізька	324,0	49,3	7,76	B
Івано-Франківська	228,4	22,6	5,04	B
Київська	170,8	19,5	5,82	B
Кіровоградська	258,9	31,8	6,27	B
Луганська	168,9	9,9	2,98	A
Львівська	310,7	12,5	2,06	A
Миколаївська	324,4	38,0	5,98	B
Одеська	319,4	54,4	8,69	B
Полтавська	236,7	13,2	2,85	A
Рівненська	291,6	30,9	5,41	B
Сумська	137,8	17,7	6,57	B
Тернопільська	229,0	15,3	3,42	A
Харківська	259,6	32,3	6,36	B
Херсонська	230,2	27,4	6,07	B
Хмельницька	193,9	6,6	1,74	A
Черкаська	174,0	17,2	5,03	B
Чернівецька	163,2	12,2	3,80	A
Чернігівська	153,9	12,6	4,18	A

Детальні результати розрахунків характеристик надійності оцінок показників вибіркового обстеження сільськогосподарської діяльності домогосподарств у сільській місцевості щорічно наведено в базових звітах щодо якості результатів вибіркового обстеження сільськогосподарської діяльності домогосподарств у сільській місцевості за звітний рік, які розміщено на офіційному веб-сайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua).

Під час приймання звітів від респондентів органи державної статистики здійснюють такі види контролю: зовнішній контроль (перевірка бланків форм на актуальність, правильність оформлення, повноту записів, наявність відповідей на всі питання програми спостереження та точності їх оформлення); арифметичний контроль (перевірка правильності арифметичних розрахунків у формах); логічний контроль (зіставлення значень показників, у т.ч. у динаміці, й виявлення їх логічної сумісності).

Контроль повноти інформації, наданої респондентами, арифметичний, логічний контроль здійснюють автоматично в комплексах електронної обробки інформації.

У ході проведення державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду можуть бути виявлені окремі помилки, які виникають унаслідок відмови респондентів від участі у спостереженні, похибок вимірювання й обробки даних спостереження тощо. Як правило, такі помилки мають випадковий характер і виявляються завдяки контролю даних статистичного спостереження.

У випадках відсутності даних від окремих респондентів органи державної статистики виявляють причини неотримання інформації (згідно з Довідником причин неподання форм державних статистичних спостережень). Аналіз причин неподання форм респондентами державного статистичного спостереження наведено у таблиці 2.2.3:

Таблиця 2.2.3

	Ф.№ 29-сг (річна)		Ф.№ 29-сг (річна) (меліорація)		Ф.№ 4-сг (річна)		Ф.№ 37-сг (місячна)	
	одиниць	частка, у %	одиниць	частка, у %	одиниць	частка, у %	одиниць	частка, у %
Кількість одиниць сукупності	49701	100,0	4014	100,0	48175	100,0	17230	100,0
Кількість поданих звітів – усього	46519	93,6	3592	89,5	45388	94,2	16383	95,1
Кількість неподаних звітів – усього	3182	6,4 100,0	422	10,5 100,0	2787	5,8 100,0	847	4,9 100,0
у т.ч. за причинами неподання одиниця не знайдена за наявними адресами	145	4,6	7	1,7	161	5,8	27	3,2
одиниця не звітує з причини банкрутства	14	0,4	3	0,7	9	0,3	6	0,7
одиниця не відповідає критеріям одиниці спостереження	1259	39,6	367	87,0	960	34,5	288	34,0
одиниця припинена або в стадії припинення	275	8,6	13	3,1	197	7,1	31	3,7

Продовження таблиці 2.2.3

одинаця відмовилася звітувати	62	1,9	3	0,7	82	2,9	21	2,5
одинаця призупинила діяльність	334	10,5	5	1,2	302	10,8	60	7,1
одинаця несвоєчасно подала звіт	—	—	—	—	—	—	4	0,5
одинаця має сезонну діяльність	4	0,1	—	—	7	0,2	14	1,6
за одинацю звітує інша одинаця (підприємство)	44	1,4	1	0,2	38	1,4	9	1,1
одинаця не звітує у зв'язку з демографічними перетвореннями	27	0,9	—	—	9	0,3	3	0,3
одинаця не звітує з причини виникнення надзвичайних та непереборних обставин	1018	32,0	23	5,4	1022	36,7	384	45,3

Як свідчать дані таблиці, переважна більшість випадків неотримання інформації від респондентів пов'язана з об'єктивними причинами, наприклад, з виникненням надзвичайних та непереборних обставин, припиненням роботи підприємств тощо.

На всіх рівнях обробки після проведення первинного аналізу даних, їхнього введення у відповідний комплекс електронної обробки статистичної інформації (КЕОІ) здійснюють передачу вивіреної інформації на вищий рівень розробки, а також формують архів даних.

На регіональному рівні органи державної статистики одночасно з обробкою й аналізом показників форм зазначеного державного статистичного спостереження також розраховують поточні показники щодо площ та обсягів виробництва продукції рослинництва в малих сільськогосподарських підприємствах, поточні та річні показники по господарствах населення, які передають на державний рівень засобами КЕОІ одночасно з інформацією за формами державного статистичного спостереження.

Проведення розрахунків органи державної статистики здійснюють лише за показниками, які характеризують посівні/зібрані площі та обсяги виробництва основних видів сільськогосподарських культур; за всіма іншими показниками розрахунки по господарствах усіх категорій органи державної статистики не проводять. Характеристику розрізів угруповань і публікації показників, їхньої періодичності у рамках цього спостереження визначено Методикою проведення розрахунків основних статистичних показників обсягів виробництва продукції рослинництва.

Для збирання та обробки даних, отриманих у рамках проведення державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду, метод сезонних коригувань не використовується.

2.3. Своєчасність та пунктуальність

Своєчасність – це період часу між подією або явищем, що описують статистичні дані, та публікацією цих статистичних даних.

Пунктуальність – це період часу між фактичною датою публікації даних та плановою датою, яка визначена в офіційному календарі публікації.

Статистичну інформацію за результатами державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду розробляють та оприлюднюють згідно з планом державних статистичних спостережень. Для зручності користувачів на веб-сайті Держстату розміщено "Каталог офіційних статистичних публікацій" (www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2012/12_2012/cat_15.zip), у якому наведено перелік і терміни підготовки статистичних видань, а також Орієнтовний календар оприлюднення інформації на веб-сайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua/plansite/pl_2015__p.htm), в якому зазначені терміни розміщення основних результатів спостереження.

Оприлюднення статистичної інформації здійснюють у заплановані терміни. У випадку необхідності перенесення цих термінів на веб-сайті Держстату для користувачів розміщують відповідне повідомлення.

Офіційні статистичні публікації з питань статистики рослинництва згідно з графіком оприлюднення даних готують і випускають у такі терміни:

Вид та назва публікації	Період часу між закінченням періоду обстеження та датою публікації	Строки поширення	
		за планом	фактичні
Статистичний бюлетень "Посівні площі сільськогосподарських культур під урожай 2015 року"	раз на рік, на 47-й день після звітної дати	17.07	17.07
Статистичний бюлетень "Збір урожаю сільськогосподарських культур, плодів, ягід та винограду в регіонах України за 2014 рік"	раз на рік, на 82-й день після звітного року	20.03	20.03
Статистичний бюлетень "Збирання врожаю сільськогосподарських культур та проведення інших польових робіт"	щомісячно, на 13-й день після звітного періоду	13.07	13.07
		13.08	13.08
		11.09	11.09
		13.10	13.10
		12.11	12.11
Експрес-випуск "Підсумки збору врожаю основних сільськогосподарських культур, плодів, ягід та винограду (попередні дані) у 2014 році"	раз на рік, на 47-й день після звітного року	16.01	16.01
Експрес-випуск "Посівні площі ярих культур станом"	щомісячно, на 13-й день після звітного періоду	10.04	10.04
		15.05	15.05
		12.06	12.06
Експрес-випуск "Посівні площі озимих культур під урожай 2015 року"	раз на рік, на 20-й день після звітної дати	19.12	19.12
Статистичний збірник "Рослинництво України"	раз на рік, на 131-й день після звітного року	10.04	10.04

Зазначені терміни поширення статистичної інформації державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду відповідають вимогам регламентів ЄС. Зокрема, Євростатом передбачено передання тільки річних даних зі статистики рослинництва, для яких встановлені такі терміни: площі посіву озимих зернових культур – на 91-й день після звітнього року (загальний показник); на 271-й день після звітнього року (за територіями); площі сільськогосподарських угідь; посівні та зібрані площі, виробництво сільськогосподарських культур – на 271-й день після звітнього року; інформація щодо площ виноградників, збирання врожаю з цих площ – на 120-й день після звітнього року; інформація щодо площ плодових садів і ягідників, збирання врожаю з цих площ – раз на 5 років.

Терміни збору та обробки даних:

	Збір	Обробка ТОДС	Обробка ГУРС/ Держстатом	Аналіз	Отримання результатів
Ф. № 4-сг (річна)	на 5-й день після закінчення сівби ярих культур, але не пізніше 2 червня	III декада червня	I декада липня	II декада липня	II декада липня
Ф. № 29-сг (річна)	не пізніше 2 грудня	II декада грудня; III декада січня	III декада грудня; II декада лютого; II декада березня	II декада січня – II декада березня	II декада січня - II декада березня
Ф. № 29-сг (посів озимих) (річна)	не пізніше 2 грудня	I декада грудня	II декада грудня	II декада грудня	II декада грудня
Ф. № 29-сг (меліорація) (річна)	не пізніше 2 грудня	II декада лютого	II декада березня	II декада березня	I декада квітня
Ф. № 37-сг (місячна)	до 2-го числа місяця, наступного за звітним періодом	I декада після звітнього періоду	I декада після звітнього періоду	II декада після звітнього періоду	II декада після звітнього періоду

Запити користувачів щодо надання інформації у більшості випадків виконуються протягом 5-ти днів, що відповідає вимогам Закону України "Про доступ до публічної інформації".

Ураховуючи якість інформації, її корисність і затребуваність користувачами, органи державної статистики розраховують та поширюють як попередні, так і остаточні дані щодо розмірів площ та обсягів виробництва основних видів сільськогосподарських культур.

Відхилення між попередніми та остаточними даними в сільськогосподарських підприємствах, як за обсягами виробництва основних видів сільськогосподарських культур, так і за їхніми площами, становлять у цілому по Україні від 0,1% до 0,5%, що пояснюється незначною часткою дорахунків у цьому угрупованні. У господарствах населення відхилення між попередніми й

остаточними даними, що характеризують обсяги виробництва основних видів сільськогосподарських культур, у цілому по Україні, як правило, не перевищують 1,0%. За результатами розробки річних даних, у разі значних відхилень між остаточними та розрахунковими даними, згідно з положеннями Методики проведення розрахунків основних статистичних показників обсягів виробництва продукції рослинництва, територіальні органи державної статистики здійснюють перегляд та уточнення щомісячної інформації за попередній рік (база). Перерахунки базових показників за регіоном проводять лише за дозволом Держстату одноразово за весь рік.

2.4. Доступність та зрозумілість

Доступність – це характеристика простоти та легкості, з якою користувач може отримати статистичні дані; вона визначається фізичними умовами, за наявності яких користувачі можуть отримати доступ до статистичних даних.

Зрозумілість – це характеристика простоти та легкості розуміння користувачем статистичних даних; вона вимірюється через інформаційне середовище, в якому представлені статистичні дані, що супроводжуються відповідними метаданими.

Результати державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду надають користувачам на їхні запити та розміщують у вільному доступі та зручних для користувачів форматах (Excel, pdf). Орієнтовний календар оприлюднення інформації розміщено на головній сторінці офіційного веб-сайту Держстату (www.ukrstat.gov.ua).

У паперовому вигляді готують обмежену кількість публікацій, які надсилають поштою за обов'язковим переліком розсилки органам законодавчої, виконавчої влади, науковим установам і навчальним закладам, а також у бібліотеки.

Повний перелік статистичних видань за результатами цього статистичного спостереження, стислий опис їхнього змісту наведено в щорічній публікації Держстату "Каталог офіційних статистичних публікацій" та на веб-сайті (http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2012/12_2012_u/cat_15.rar).

Мікродані за результатами спостереження у вигляді окремих файлів на цей час не готують. Водночас наявну статистичну інформацію можна отримати за запитом або шляхом виписування в установленому Держстатом порядку.

Усі публікації, а також експрес-випуски та статистична інформація з питань статистики рослинництва, розміщені на офіційному веб-сайті Держстату в розділах "Статистична інформація" / "Економічна діяльність" / "Сільське, лісове та рибне господарство"; "Статистична інформація" / "Регіональна статистика" /

"Сільське господарство (щомісячна інформація)"; "Експрес-випуски" / "Економічна діяльність" / "Сільське, лісове та рибне господарство"; "Публікації" / "Економічна діяльність" / "Сільське, лісове та рибне господарство".

Методологічні аспекти проведення державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду, основні визначення, наповнення показників, порядок їхнього розрахунку, алгоритми побудови системи вихідних показників відображені у відповідних методологічних документах, які розміщені на офіційному веб-сайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) в розділах "Методологія та класифікації" / "Статистична методологія" / "Економічна діяльність" / "Сільське, лісове та рибне господарство" та "Статистичні спостереження" / "Метаописи державних статистичних спостережень" / "Економічна статистика" / "2.03.07 Сільське, лісове та рибне господарство" / "Площі, валові збори та урожайність сільськогосподарських культур, плодів, ягід та винограду (1-2.03.07.03)".

Контакти для отримання додаткової інформації щодо результатів цього спостереження, відповідного методологічного забезпечення, а також довідок щодо умов розповсюдження його результатів:

адреса: 01601, м.Київ-601, вул. Шота Руставелі, 3
 телефон: (044) 287-27-85
 електронна пошта: G.Kniazyk@ukrstat.gov.ua
office@ukrstat.gov.ua.

Контактна інформація для оформлення інформаційного запиту:
 тел. 287-06-72, факс 235-37-39,
 адреса електронної пошти: el.zapyt@ukrstat.gov.ua.

2.5. Послідовність та зіставність

Послідовність двох або більше статистичних даних означає, наскільки у державних статистичних спостереженнях, у рамках яких вони вироблялися, використовувались однакові метадані – класифікації, визначення і сукупність, що вивчається, а також гармонізовані методи.

Зіставність – це окремий випадок послідовності, коли статистичні дані відносяться до тих самих об'єктів даних, а ціль їхнього об'єднання – зробити порівняння у часі або за регіонами, або за іншими сферами діяльності.

Властивість порівнянності даних є результатом дії ряду чинників, основні з яких можуть бути об'єднані у дві групи: концепція спостереження та методологія вимірювання.

Концепція державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду включає такі елементи, як система показників (їх зміст, визначення), одиниці

спостереження, генеральна сукупність, звітний період і періодичність спостереження, географічне охоплення тощо.

Група методології включає методи збору та обробки даних, їхнє наповнення, застосування при розробці інформації єдиних класифікацій та уніфікованих статистичних довідників, єдиної інформаційної бази (зведені дані вибіркового обстеження сільськогосподарської діяльності домогосподарств у сільській місцевості (форми № 01-СГН і № 02-СГН) тощо), гармонізованих методів і підходів при здійсненні поточних і річних розрахунків розмірів площ сільськогосподарських культур та обсягів виробництва продукції рослинництва.

Державне статистичне спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду проводять у всіх регіонах України, у яких сільськогосподарські підприємства вирощують сільськогосподарські культури та багаторічні насадження (вид економічної діяльності відноситься до кодів 01.1 – 01.6 секції А). Форми звітності, система показників, одиниці спостереження, звітний період і методологія проведення державного статспостереження, які при цьому використовуються, забезпечують проведення співставлень показників з даними попередніх спостережень.

2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів

Перелік користувачів інформації щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду формують на основі листів-запитів на отримання статистичних даних, а також пропозицій щодо вдосконалення інструментарію проведення державного статистичного спостереження.

Основними користувачами інформації щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду, яка отримана за результатами спостереження, є органи державної влади та місцевого самоврядування, науково-дослідні інститути, навчальні заклади, підприємства та установи сфери нефінансових послуг.

Задоволення потреб користувачів статистичної інформації оцінюють також за змістом та кількістю запитів і пропозицій, отриманих поштою і під час проведення нарад і семінарів. Незадоволені запити аналізують з точки зору необхідності та можливості подальших дій для їх задоволення, наприклад, публікація додаткових показників та узагальнень, нові види узагальнень тощо.

Ступінь відповідності результатів державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду потребам користувачів оцінюють за допомогою анкетних опитувань.

За результатами анкетного опитування користувачів про рівень задоволення потреб в інформації державного статистичного спостереження щодо площ,

валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду, проведеного у серпні 2015 року, на "Відмінно" та "Добре" за всіма критеріями якості статистичну інформацію з питань статистики рослинництва оцінили 94% користувачів, зазначивши найбільш важливим критерієм "Точність/Надійність", на другому місці – "Своєчасність та Пунктуальність", на третьому – "Відповідність/Релевантність".

Оцінки користувачів щодо якості інформації за підсумками опитування більш детально наводяться у розділі "Анкетні опитування" на офіційному веб-сайті Держстату.

2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів

Держстат здійснює щорічну оцінку звітного навантаження на респондентів на підставі Методики вимірювання звітного навантаження на респондентів, затвердженої наказом Держстату від 14.05.2013 № 149.

У цілому по Україні у 2015 році звітне навантаження на респондентів порівняно з 2014 роком зменшилося за формами: № 4-сг (річна) – на 1,4%; № 29-сг (річна) – на 1,1%; № 29-сг (меліорація) (річна) – на 3,9%, а за формою № 37-сг (місячна) звітне навантаження збільшилось на 3,3% за рахунок збільшення кількості респондентів.

За результатами анкетного опитування для визначення звітного навантаження на респондентів середні витрати часу на заповнення форм становлять: за ф. № 4-сг (річна) – 3 год 24 хв; ф. № 29-сг (річна) – 5 год 6 хв; ф. № 29-сг (меліорація) (річна) – 2 год 12 хв; ф. № 37-сг (місячна) – 1 год 48 хв. Більшості з числа опитаних респондентів (фф. № 4-сг (річна) – 78%, № 29-сг (річна) – 79%, № 29-сг (меліорація) (річна) – 77% та № 37-сг (місячна) – 84%) було нескладно зрозуміти інструкцію (роз'яснення) та зміст показників, підготувати інформацію та заповнити форму. Індекс задоволеності респондентів за формами становить: № 4-сг (річна) – 88; № 29-сг (річна) – 89; № 29-сг (меліорація) (річна) – 88; № 37-сг (місячна) – 92 (при середньому показнику по державних статистичних спостереженнях 87).

Для спрощення процедури подання респондентами форм державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду, починаючи з 2010 року, впроваджено приймання електронної звітності засобами телекомунікаційного зв'язку. Подання електронної звітності значною мірою спрощує для респондента задачу звітування до органів державної статистики. При цьому дані проходять автоматичний арифметичний і логічний контроль. Кількість респондентів, які подають звіти в електронному вигляді, постійно збільшується.

Відсоток звітування в електронному форматі у 2014 році за формами становив: № 4-сг (річна) – 4,1%, № 29-сг (меліорація) (річна) – 10,5%, № 29-сг (річна) – 7,1%, № 37-сг (місячна) – 20,8%.

Зворотний зв'язок органів державної статистики з респондентами державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду забезпечують на регіональному рівні шляхом проведення інструктивних нарад, підготовки інформаційних повідомлень про результати розробки показників за формами тощо.

2.8. Конфіденційність, прозорість та захист

Знеособлення постачальників даних, конфіденційність інформації, яку вони надають, та її використання тільки у статистичних цілях мають бути гарантовані. Органи державної статистики мають поширювати статистичні дані об'єктивно, професійно та прозоро.

Захист конфіденційної статистичної інформації є одним із основних принципів проведення державних статистичних спостережень, у т.ч. щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду. Необхідність дотримання принципу конфіденційності статистичної інформації визначено положеннями статей 21 і 22 Закону України "Про державну статистику" та міжнародними стандартами.

Для забезпечення встановлених національним і міжнародним законодавством гарантій перед респондентами у практиці проведення державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду реалізуються такі заходи щодо забезпечення конфіденційності статистичної інформації:

первинні дані, отримані органами державної статистики від респондентів у ході проведення державного статистичного спостереження, використовуються виключно для статистичних цілей;

статистична інформація, отримана за результатами спостереження, надається користувачам у зведеному знеособленому вигляді;

в окремих випадках, якщо є ризик розкриття конфіденційних (первинних) даних, статистична інформація, отримана в ході спостереження, не розповсюджується.

У ході проведення державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду забезпечується збереження та захист первинної статистичної інформації, яка отримується у вигляді заповнених статистичних формулярів.

Закон України "Про державну статистику" також визначає необхідність забезпечувати доступність, гласність і відкритість статистичної інформації, прозорість статистичної методології та статистичних методів, що відповідає міжнародним стандартам у галузі статистики. З метою забезпечення виконання цих положень у практиці державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду передбачено створення системи метаданих: методичних і методологічних документів стосовно його організації, проведення, збору даних, розробки інформації та її якості. Метадані спостереження оприлюднюються шляхом розміщення на веб-сайті Держстату та веб-сайтах територіальних органів державної статистики, надаються користувачам у публікаціях і засобах масової інформації.

3. Заключна частина

Важливою умовою подальшого розвитку державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду є забезпечення балансу між рівнем задоволення інформаційних потреб користувачів статистичної інформації, що передбачає застосування новітніх інформаційних технологій, та рівнем оптимізації процесу статистичного виробництва, а також покращення ефективності витрат та зменшення навантаження на респондентів, що здійснюється шляхом установавання постійного зворотного зв'язку з користувачами статистичної інформації, респондентами цього державного статистичного спостереження.

Разом з цим у результаті складання звіту сформувався завдання, які необхідно вирішити ближчим часом: урахувати європейську методологію та стандарти, які пов'язані із запровадженням обліку площ під виноградниками та плодовими садами, запровадити Номенклатуру продукції сільського господарства. У рамках проведення заходів щодо покращення ефективності витрат та зменшення навантаження на респондентів, починаючи з 2016 року, із форми № 37-сг (місячна) вилучено показники, які характеризують хід сівби ярих культур та внесення добрив під урожай сільськогосподарських культур, показники форми № 29-сг (меліорація) (річна) інтегровано у форму № 29-сг (річна).

Цей Звіт є відправною точкою для підготовки більш детальних стандартних звітів з якості державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів та урожайності сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду, спрямованих на задоволення потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів у більш широкій і глибокій інформації щодо якості даних і процесів.